

Jättemaksutaksan perusteluosa 1/2023

2971/02.05.00.00/2022

Kymen jätelautakunta 14.12.2022 § 38

Valmistelija: Jätehuoltopäällikkö Katja Kangas, puh. 020 615 8143, katja.kangas(at)kouvola.fi

Jätelain 78 §:n mukaan kunnan on perittävä järjestämästään jätehuollosta jätemaksu, jolla katetaan tehtävän hoitamisesta aiheutuvat kustannukset. Jättemaksu voi muodostua yhdestä tai useammasta maksusta.

Jätelain 79 §:n mukaan jätemaksun perusteista määrätään tarkemmin kunnan hyväksymässä jätetaksassa. Jätelain 81 §:n mukaan kunnan jätehuoltoviranomainen määrää jätemaksun kunnan hyväksymän jätetaksan mukaisesti.

Taksan perusteluosan muutokset

Kymenlaakson Jäte Oy:n hallitus on kokouksessaan 26.10.2022 päättänyt esittää Kymen jätelautakunnalle, että jätetaksan tekstiosaan tehdään vuodelle 2023 muutoksia seuraavasti:

Siirrytään käyttämään ekomaksun sijaan lainsäädännön mukaista termiä jätehuollon perusmaksu, sillä se kuvaa nykyistä toimintaa paremmin, eikä anna asukkaille maksusta virheellistä mielikuvaa.

Jätehuollon perusmaksussa siirrytään tasataksamalliin, jonka mukaisesti maksu olisi saman maksuluokan huoneistoille sama kunnasta riippumatta. Maksuluokkia esitetään vain kaksi entisen kolmen sijaan. Taloyhtiössä olevat asunnot ja pientalot olisivat jatkossa samassa maksuluokassa.

Jätehuollon perusmaksun perusteet ovat samanlaiset eri kunnille, esimerkiksi lautakuntamaksu olisi jatkossa yhtä suuri kullekin taloudelle maksuluokasta riippuen.

Kotkassa perusmaksu on sisältynyt jäteastian tyhjennyshintaan. Perusmaksu sisältää perusosan sekä lautakuntamaksun. Kouvolaassa, Iitissä ja Kotkassa lautakuntamaksu on tähän saakka peritty jäteastian tyhjennyshinnoissa.

Jätehuollon perusmaksussa noudatetaan Kuntaliiton julkaiseman ”Opas kunnallisen jätetaksan laadintaan” – linjauksia.

Kymenlaakson Jäte Oy:n hallitus kertoo taksamuutoksen valmistelusta seuraavaa:

Koska perusmaksuun esitetään suuria muutoksia, niin sen valmisteluun on osallistunut omistajakuntien edustajia ja heidän näkemyksiään on kuultu seuraavissa ao. tilaisuuksissa:

Kotkan kaupungin edustajien kanssa on jo vuosi sitten alustavasti keskusteltu Kotkan tyhjennystaksoihin sisältyvän perusmaksun muuttamista vastaavaksi vuotuiseksi ekomaksuksi kuin muissa kunnissa.

Kymenlaakson Jäte Oy ja Kymen jätelautakunta järjestivät omistajakuntien edustajille 30.8.2022 taksaseminaarin, jonka työpajaan osallistuneista 94,5 % kannatti tasatakseen siirtymistä.

Taksaseminaarin jälkeen on käyty erilliset neuvottelut Kotkan ja Mäntyharjun kanssa kaatopaikan jälkitarkkailuun liittyvistä kustannuksista, ja sovittu, että jatkossa niitä ei rahoiteta jätetaksoilla.

Taksauudistusta on käyty läpi myös Kymenlaakson Jäte Oy:n hallituksen strategiapäivillä 6.9.2022 ja Kymenlaakson Jätteen hallituksen kokouksessa 28.9.2022, jolloin nähtiin kaksi maksuluokkaa perusteltuna ratkaisuna jätehuollon perusmaksussa.

Kymen jätelautakunta järjesti 6.10.2022 palvelutasoluonnoksen esittely- ja keskustelutilaisuudessa, joihin osallistui nimetyt kuntien edustajat ja Kymenlaakson Jäte Oy:n edustajat. Tilaisuudessa keskusteltiin perusmaksulla saatavasta peruspalvelutasosta.

Asian käsittely Kymen jätelautakunnassa

Kymen jätelautakunta on valmistellut jätetaksan muutosta yhdessä Kymenlaakson Jäte Oy:n kanssa. Jätelautakunnan jäseniä osallistui edellä mainittuihin 30.8. Taksaseminaariin sekä 6.10. kokoukseen. Kymen jätelautakunnan kokouksen 20.10.2022 yhteydessä Kymenlaakson Jäte Oy:n edustaja kertoi tulevasta jätetaksaluonnoksesta.

Nähtävilläolo ja lausuntopyynnöt

Kuulutus asian vireilläolosta ja taksaluonnos on julkaistu Kymen jätelautakunnan ja Kouvolan kaupungin internet-sivuilla ajalla 2.-18.11.2022. Kuulutus on lähetetty Kymen jätelautakunnan alueen kuntiin julkaistavaksi. Sekä kuulutus, että itse taksaluonnosteksti on käännetty myös ruotsinkielelle.

Kuulutuksesta on ilmoitettu PK-, Ankkuri-, Loviisan Sanomat, Pitäjänuutiset sekä Öst Nyland -lehdissä.

Taksaluonnoksesta oli mahdollisuus lausua mielipiteensä nähtävilläoloaikana. Lisäksi luonnoksesta pyydettiin lausunnot kaikilta alueen kunnilta sekä Pertunmaan kunnalta.

Lausunnot

Kouvolan kaupungin Tekninen lautakunta on 30.11.2022 lausunnossaan todennut:

"Kouvolan kaupunki suhtautuu myönteisesti yhtenäiseen perusmaksuun siirtymistä. Yhteisellä jätelautakunnalla tulee olla yhtenäiset maksut niiden maksujen osalta, jotka voidaan yhtenäistää. Sinällään sekin, että vakituisen asunnon perusmaksu on sama riippumatta taloyhtiössä olevasta asunnosta ja pientaloista, on kenties tasapuolisempi asukkaisiin nähden kokonaisuutta ajatellen.

Se, miten perusmaksun suuruus on laskettu, jää kuitenkin selviämättä. Perusteluosaan tai tausta-aineistoon olisi tullut selvittää, mitä kaikkea perusmaksun perusosaan on sisällytetty ja millä perusteella jätelautakunta on päätenyt maksuluokan I (vakituinen asunto tai ympärivuotisessa käytössä olevan vapaa-ajan asunto) osalta perusosan osalta summaan 27,80 euroa ja maksuluokassa II (ei-ympärivuotisessa käytössä oleva asunto tai vapaa-ajan asunto) osalta 18,32 euroon. Myös lautakuntamaksun perusteet tulisi selvittää perusteluosassa.

Erityisesti asia kiinnostaa Kouvolan kaupunkia, koska sen asukkaiden maksuosuus nousee (aiempi ekomaksu vs. uusi perusosa) aiemman maksuluokan III (asunto taloyhtiössä) osalta jopa 25,18 % ja maksuluokan II osalta 14,85 %. Asunto taloyhtiössä -maksuluokan korotus on selkeästi suurin verrattuna muiden jäsenkuntien muutoksiin (seuraavaksi suurin korotus on 17,88 %).

Sinällään ekomaksu -nimityksen poistumiseen ja perusmaksu -nimityksen käyttöönottoon ei Kouvolan kaupungilla ole lausuttavaa. Jätelautakunta voi kuitenkin pohtia, onko perusmaksu -nimitys selkeä, kun jätehuollon perusmaksut -taulukossa (taksan liite 1) perusmaksu on sen taulukon mukaan jaettu perusmaksuun (ei perusosaan) ja lautakuntamaksuun.

Perusteluosan (1 §) mukaan taksassa määrätyt maksut lukuun ottamatta jäteasemien yhtenäistaksaa vahvistetaan ilman arvonlisäveroa (Alv 0 %). Verollisissa hinnoissa voi olla järjestelmistä johtuvia pyöristyseroja. Taksataulukoihin nähden lause on ristiriitainen; kaikissa taksataulukoissa on esitetty arvonlisäveron osuus ja ikään kuin lopullisena summana viimeisessä sarakkeessa (usein boldattuna), on arvonlisäverollinen hinta.

Perusteluosassa (4 §) selostettu toimintatapa jätemaksulaskuista tehtäviin muistutuksiin on hyvin epäselvä (kenelle toimitetaan). Esitetään, että ko. taksakohtaa selvennetään (ellei asia selviä jätemaksulaskusta taksaesitystä paremmin).

Perusteluosan kohta 11 § Lisäveloitukset vaatii myös lisäselvennyksiä ja täydennyksiä (perusteluosassa on mainittu muuallakin

lisäveloituseriaatteita, joita ei kuitenkaan mainita tässä kohdassa). Samaisessa 11 §:ssä on todettu lisäksi lisävetomatkan osalta, että Mikäli jäteauton kulku kiinteistön jätetilan/jäteastian luokse on tilapäisesti muuttunut tai estetty, peritään jäteastioiden tyhjennyksen edellyttämästä siirrosta lisäveloitus. Jätelautakunnan tulee pohtia, onko kiinteistön omistajalle esitettävä maksu kohtuuton, jos kiinteistön jätetilan/jäteastian luokse kulku on tilapäisesti muuttunut esimerkiksi katusaneerausten osalta.

Perusteluosaan liittyvät pienemmät, stilistiset kommentit, annetaan jätehuoltopäällikölle erikseen. Yksittäisenä nostona näistä voitaisiin kuitenkin esittää, että Kymen jätelautakunta luopuisi jo termistä ”Kouvola-litti” Kouvolan ja Iitin maksutaulukoissa.”

Kotkan kaupunginhallitus on 21.11.2022 antanut lausunnon Jätehuollon palvelutasosta, mutta on lausunnossaan viitannut myös jätetaksaan:

”Palvelutaso on kiinteästi yhteydessä maksuihin, joilla ne rahoitetaan. Haasteena jatkossa on taata laadukkaat palvelut asukasmäärän pientyessä. Yksi merkittävä muutos palvelutasoluonnoksessa on taksarakenteen ja maksujen perusteiden yhtenäistäminen. Kotkassa perus-maksu on sisällytetty käsittelymaksuun astiakohtaisena maksuna, jatkossa se laskutetaan erillisenä. Jätetaksa tulee näin koko alueella perusteineen yhdenmukaiseksi. Kuntakohtaisista rakenteellisista eroista huolimatta tasapuolisuus ja yhdenmukaisuus luo yhdenvertaisuutta koko alueella.”

Pertunmaan kunnanhallitus on 7.11.2022 antamassaan lausunnossa todennut:

”Pertunmaan kunta hyväksyy Kymenlaakson Jätelautakunnan esityksen Pertunmaan jäteperusmaksuiksi vuodelle 2023. Perusteena se, että a) hinnat pysyvät pääosin ennallaan ja b) samaan hintaa saadaan aiempaa enemmän palveluja, mm kartongin, biojätteen ja muovin keräyksen.”

Haminan kaupunginhallituksen 7.12.2022 antaman lausunnon esittelytekstissä todetaan:

”Haminalaisille korotukset ovat pääosin maltillisia. Vapaa-ajanasuntojen osalta vuosimaksun korotus on n. 4 %, ja vakituisen asunnon osalta n. 7 %.

Suurin korotus on taloyhtiössä asuvalle, jolle siirto uuteen maksuluokkaan korottaa vuosimaksua n. 16 %. Prosentuaalisesti näin suuria kertakorotuksia tulisi välttää.

Kymen jätelautakunnan tarkoitusperä on kuitenkin maksujen yhdenmukaistaminen alueen asukkaille, joka korostaa tasa-arvoista kohtelua alueen jätehuollon asiakkaille.”

Varsinainen lausunto on seuraava:

"Haminan kaupunki kehottaa Kymen jätelautakuntaa kiinnittämään huomiota jätetaksoissa siihen, että prosentuaalisesti näin suuria kertakorotuksia ei pidä tehdä."

litin kunnanhallituksen 7.11.2022 antamassa lausunnossa todetaan, että jätetaksaluonnoksella ei ole olennaisia vaikutuksia jätteenkuljetuksen hinnoitteluun, mutta taksajärjestelmän yksinkertaistaminen on järkevä periaate.

Virolahden kunnanhallitus on 7.11.2022 antamassa lausunnossa todennut, että sillä ei ole huomautettavaa jätetaksaluonnoksesta.

Muistutukset ja mielipiteet

Henkilö A:n 18.11.2022 lähettämässä muistutuksessa kohdat 1.,4. ja 5. koskevat jätetaksa:

"1. Esitykseen selvennys korvautuuko ekomaksu 19,34 euroa perusmaksulla 24,80 euroa eli korotus 28%. Viime kesänähän 120 L astian tyhjennysmaksu jo nousi 21% (5,1 > 6,17). Korotukset vain puolen vuoden sisällä ovat liian suuria.

4. Väärinkäytökset: Esim. Kymenlaakson Jäte väittää käyneensä, todistettu ettei ole, jäteauton jälkiä ei näy tien koko matkalla eikä pihan kattavissa kameroissa eikä jäteauton ääntä ole kuulunut jne. Kymenlaakson Jäte veloittaa käynnin vaikka ei ole käynyt. Kameroiden selvittyä Kymenlaakson Jätteelle, selitykset muuttuivat uskomattomiksi, virhe lopulta myönnettiin. Kymenlaakson Jätteen pitää suorittaa asiakkaalle hyvityksenä sanktiomaksu, muuten astia jää tyhjentämättä ja vakava virhe toistuu.

5. Kymenlaakson Jätteen asiakaspalvelusta saatu tieto, että yhteiskäyttöastiaan vieminen maksaa enemmän eli jokaiselle osakkaalle 41,76 euroa + 24,80 euroa. Pitäisi tietysti olla siten, että osakkaat jakavat tuon maksun, ei niin että jos on 10 osakasta, maksu on 665,60 euroa."

Henkilö B:n 9.11.2022 lähettämässä kirjeessä esitetään mm. seuraavaa:

"Vapaa-ajan kiinteistön omistajana esitän jätehuoltomaksujen korotuksesta seuraavaa:

1. Jätteiden kuljetus- ja käsittelymaksun korotusta pidän kohtuullisen. Ainakin minulla on tästä palvelusta vain myönteisiä kokemuksia.

2. Perusmaksun (ent. ekomaksu) huima 33,3 % korotus hieman askarruttaa. Ainakin osa asiakkaista kokee maksavansa "ei mistään", varsinkin jos käyttää minimityjennysvälejä. Tämä saattaa rajoittaa myös jätekeräilyyn piiriin liittymistä. Näitä kun jo nytkin on jostakin kumman syystä. Mistä viranomaiset saavat maksuvelvollisien yhteystiedot? Rekisteri on puutteellinen."

Lausuntojen, muistutusten ja mielipiteiden huomiointi

Lausunnoissa ja muistutuksissa/mielipiteissä on kiinnitetty huomiota mm. maksujen %-korotuksiin. Jotta tasataksa ja kaksi maksuluokkaa toteutuvat, joidenkin kuntien sekä taloyhtiöiden osalta perusmaksu nousee nyt kerralla melko paljon, jotta maksut saadaan tasattua tasapuolisiksi kaikille. Perusmaksujen (ent. ekomaksujen) suuruus on vaihdellut kunnittain huomattavasti. Maksuissa on haettu kaikille kohtuullista tasoa.

Kouvolan Teknisen lautakunnan lausunnossaan esittämät seikat on otettu soveltuvin osin huomioon, mm. perusteluosan tekstiä on selvennetty jätemaksulaskuista tehtävien muistutusten osalta. Maksutaulukoista on poistettu ALV:n sisältämän hinnan lihavointi sekä muutettu perusmaksutaulukkoon "perusmaksu" termiksi "perusosa". Lisävetomatkaa koskevan kommentin johdosta perusteluosan tekstiin on muutettu maininta, että mikäli kulku jäteastialle on estynyt katusaneeraustyön tai vastaavan takia, ei lisäveloitusta peritä. Kouvola-litti -taulukon nimi on muutettu muotoon Kouvola ja litti. Perusteluosaa on selkeytetty hieman asiasisältöä muuttamatta erikseen annettujen stilististen kommenttien osalta.

Kouvolan tekninen lautakunta halusi myös lisätä perusteluita sille, miten perusmaksun suuruus on laskettu ja myös lautakuntamaksulle lisää perusteiden selvitystä. Kymenlaakson Jäte avaa laskentaa näin: Perusmaksun suuruus on laskettu noudattaen vuonna 2022 julkaistua opasta kunnallisen jätetaksan laadinnasta. Perusmaksu on laskettu siten, että sen kattaa vuonna 2023 jätehuollon kustannukset, jotka on arvioitu tulevan seuraavista palveluista: alueelliset jäteasematoiminnot, jätelautakuntamaksut, vaarallisten jätteen vastaanotto jätehuolto, tiedotus ja neuvonta, täydentävät ekopisteet ja tarvittavat lisäpalvelut sekä hallinnolliset palvelut kuten laskutus. Kuntalaisilta laskutettava perusmaksu on saatu siten, että em. jätehuollon palveluista aiheutuvat kustannukset on jaettu alueella olevilla maksavilla asiakkaiden määrällä huomioiden jakauma vakituisten ja vapaa-ajan asukkaiden välillä. Vuoden 2023 kustannusarvio perustuu edellisen vuoden 2022 toteumaan siten, että siinä on huomioutu vuonna 2023 tulevat muutokset palveluissa ja tiedossa olevat kustannusten muutokset kuten kuntapuolen palkkojen kehitys ja muuttuvien polttoainekustannusten vaikutukset. Vapaa-ajan asukkaiden perusmaksun suuruus perustuu arvioon vapaa-ajan asuntojen palvelujen käyttöasteesta. Vapaa-ajan asunnot käyttävät suhteessa eniten perusmaksulla katettavia palveluja kuin vakituiset, sillä niillä on vähiten kiinteistökohtaisia palveluja käytössä. Vapaa-ajan asukkaiden perusmaksulla käytettäviä palveluita ovat esimerkiksi jäteasematoiminnot, jäteyhtiön ylläpitämiä ekopisteitä ja vaarallisen jätteen vastaanottoa. Kymen jätelautakunnan toiminta-alueella on myös paljon palveluita, jotka toteutetaan erityisesti kesäaikaan ja kohdistuvat vapaa-ajan asukkaille. Tällaisia palveluita ovat mm. saaristokeräykset, haja-asutusalueella oleva runsas ekopisteverkosto ja jäteasemien laajennut aukioloajat kesäaikaan.

Lautakuntamaksujen perustetta on hieman selvennetty taksan perusteluosassa.

Henkilö A pyysi selvennystä siitä, korvautuuko ekomaksu perusmaksulla. Kyllä se korvautuu. Kymenlaakson Jäte Oy:n edustaja on 9.12.2022 antanut selvityksensä muistutuksen kohtiin 4 ja 5:

”Selvitystilanteissa, joissa täytyy selvittää jäteauton liikkumista, käytämme ajonohjauksjärjestelmäämme, johon tallentuu kuljettajan kuitaukset paikkatietoineen. Lisäksi urakoitsijan työnjohto selvittää kuljettajalta tiedon tapahtuneesta. Usein selvitykset vaativat useamman kontaktin ja tarkistuksen ennen kuin asiat selviävät, myös asiakkaiden havainnot, kuvat ja tallenteet ovat hyödyllisiä asioiden selvittämisessä.

Lukollisen yhteiskäyttöastian veloitus on e/liittynyt kiinteistö. Vuosimaksu lasketaan yhteiskeräysastian kulujen mukaan. (tyhjennyskustannukset ja jätteenkäsittelymaksu)”

Henkilö B ihmetteli, mistä maksuvelvollisten yhteystiedot saadaan. Perusmaksulaskutusta varten yhteystiedot saadaan Digi- ja väestötietovirastolta. Jätteenkuljetukseen liittymisen jokainen hoitaa itse. Liittymisiä valvotaan projektinomaisesti alueittain ja mikäli tapauksia tulee ilmi.

Jätetaksan perusteluosaa ja sen rakennetta on muutenkin päivitetty aikaisemmasta.

Esitys Kymen jätelautakunnan jätemaksutaksan perusteluosaksi 1.1.2023 alkaen on **liitteenä**.

Lisätietoja: Jätehuoltopäällikkö Katja Kangas, puh. 020 615 8143, katja.kangas(at)kouvola.fi

Jätehuoltopäällikön ehdotus:

Kymen jätelautakunta määrää Kymen jätelautakunnan jätetaksan perusteluosan esitetyn mukaiseksi ja voimaan tulevaksi 1.1.2023 alkaen.

Perusteluosassa viitatu jättemaksutaulukot tulevat voimaan vuosimaksujen (perusmaksu, lukkopistemaksut, aluekeräyspistemaksut) osalta vuoden 2023 alusta alkaen. Kuljetus- ja käsittelymaksut ja niihin liittyvät lisäveloitukset ja jäteasemien ja jätekeskuksen vastaanottomaksut tulevat voimaan 1.2.2023.

Taksa määrätään tulevaksi voimaan mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta.

Kymen jätelautakunnan päätös:

Kymen jätelautakunta hyväksyi päätösehdotuksen.
